

KaraWAT

Strategija trajnostnega upravljanja vodnih virov v Karavanke UNESCO Globalnem Geoparku /

Strategie zum nachhaltigen Wassermanagement im Karawanken UNESCO Global Geopark

Delovni sklop T1- Inovativno orodje za upravljanje z vodnimi viri / Arbeitspaket T1 – Innovatives Tool für Wasserressourcenmanagement

Aktivnost A.T.1.2 Identifikacija vodnih virov in tveganj /

Aktivität A.T.1.2 Wasserressourcen und Risiken

Dosežek: D.T.1.2.2 Delavnice o upravljanju vodnih virov /

Leistungen D.T.1.2.2 Wasserressourcenmanagement-Workshops

Zapisnik prve slovenske nacionalne delavnice / [Protokoll des ersten slowenischen nationalen Workshops](#)

maj / [Mai 2021](#)

Verzija/ [Version 1.0](#)

Projekt se v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija sofinancira s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj in sredstvi Dežele Koroške. / [Dieses Projekt wird im Rahmen des Kooperationsprogramms Interreg V-A Slowenien-Österreich vom Europäischen Fonds für regionale Entwicklung und Mitteln des Landes Kärnten gefördert.](#)

Vodilni partner / [Leadpartner](#): GeoZS

Avtorji gradiva / [Autoren des Materials](#): Nina Rman, Petra Meglič, Andrej Lapanje, Danijela Modrej, Gerald Hartmann



VSEBINA

1. UVOD	1
2. REZULTATI DELAVNICE	1
3. ZAKLJUČKI	3
4. UDELEŽENCI	4
5. PRILOGE	4

1. UVOD

Prva nacionalna slovenska delavnica o upravljanju vodnih virov na območju Geoparka Karavanke se je odvijala kot spletni dogodek v sredo 12.5.2021. Predhodno smo prijavljene udeležence prosili, da izpolnijo anketni vprašalnik. Skupaj nas je bilo 20 udeležencev in 5 predstavnikov projektne partnerstva. Pozdravne nagovore so imeli trije udeleženci. Mag. Gerald Hartmann iz Karavanke UNESCO Globalnega Geoparka je zaželel uspešno sodelovanje in izmenjavo mnenj, saj je to ključnega pomena za uspešno delovanje geoparka. Dr. Mitja Bricelj z Ministrstva za okolje in prostor, koordinator TSG3 EUSAIR in predsednik Stalne slovensko-avstrijske bilateralne komisije za Dravo, je pozdravil aktivnosti za podporo čezmejnega sodelovanja na območju geoparka in kot pomoč pri stalni nadgradnji strokovnih podlag zanj. Mag. Neža Kodre, vodja sektorja za razvoj in plan Direkcije Republike Slovenije za vode pa je izpostavila, da bodo tovrstni projekti s konkretnimi rezultati znatno prispevali k učinkovitejšem odločanju v postopkih, vezanih na upravljanje z vodami. Delavnico so odprle tri kratke predstavitve sodelavcev Geološkega zavoda Slovenije:

- Predstavitel projekta KaraWAT (dr. Nina Rman),
- Predstavitel Načrta upravljanja z vodami (Petra Meglič) in
- Predstavitel rezultatov anketnega vprašalnika (mag. Andrej Lapanje).

Predstavitve so v prilogah 1 do 3.

Po predstavitev je potekala razprava, kjer je vsak udeleženec najprej predstavil področje svojega delovanja in kje vidi težave pri upravljanju vodnih virov v Geoparku Karavanke ter kašne predolge ima za izboljšanje. Posebno smo se posvetili tudi problemom čezmejnega upravljanja.

2. REZULTATI DELAVNICE

Rezultati delavnice so povzeti v obliki združenih odgovorov na vnaprej zastavljena vprašanja:

Katere ukrepe za prilagajanje podnebnim spremembam lahko Geopark predlaga, podpira in izvaja za zaščito vodnih virov?

- Deluje povezovalno med različnimi strokami in nivoji deležnikov - vzpostavi mrežo za izmenjavo informacij
- Okrepi čezmejno sodelovanje, obveščanje javnosti o vsebinah bilateralne komisije ter nje o rezultatih KaraWAT
- Predlaga študije vpliva spremenjene vodne bilance zaradi podnebnih sprememb, npr. spremembe padavin na Peco (Šumec)
- Izobraževanje deležnikov s prikazom dobrih praks rabe vode, prostora in trenutnega stanja okolja
- Organizira izobraževanja deležnikov s prikazom dobrih praks rabe vode, prostora in trenutnega stanja okolja
- Sodeluje pri vzpostavitvi mest za spremljanje stanja vodnih virov in podatke vključuje v nove projekte - izboljša obveščanje javnosti - poveča ažurnost in izmenjavo izkušenj
- Spodbuja razširitev Geoparka na SI strani na območja občin Tržič, Jezersko in Solčava, kjer so zaledja čezmejnih vodnih virov in obratno (npr. nov vodni vir za AT Hajnžev graben ima 1/3 napajalnega zaledja v SI izven sedanjega geoparka)

Kateri so pglavitni izzivi neustrezne rabe prostora in načrtovanja, ki jih je potrebno upoštevati?

GOZD

- Naravne ujme so razlog za ogromne površine za sanacijo (žledolom) in količine lesa – razgolenost
- Sanitarna sečnja lahko spremeni odtočni režim in zmanjša rentenjske sposobnosti gozda
- Nespoštovanje gozdnega reda - po sečnji ostanejo manjše veje, ob neurjih jih odplavi in zamaši vodotoke, to povzroči bočno erozijo in povzroča pritisk na biodiverzitetu
- Pomanjkanje sanacijskih programov – večimoma so šele v pripravi

VODNI VIRI

- Neupoštevanje prepovedi in zahtev VVO - izvajati hitrejše sporočanje kršitev na inšpektorat
- Kmetijska raba ne bi smela biti pomembnejša od ohranjanja potencialnih rezervnih vodnih virov
- Izpusti neustreznih odpadnih voda se morajo sanirati
- Ob povečanju turizma v gorah je potrebno hitro zgraditi infrastrukturo za preprečevanje onesnaževanja okolja ali pa omejiti obiskovalce

TURIZEM

- Ob povečanju turizma v gorah je potrebno hitro zgraditi infrastrukturo ali omejiti število obiskovalcev

KMETIJSTVO

- Ni definiranih priobalnih območij, kmet. zemljišča so v vodotoku - to dovoljuje neustrezno rabo

RABA PROSTORA

- OPPN in OPN naj temeljijo na najnovejših strokovnih podlagah za določitev dopustne gradnje in posegov
- Občine nimajo konkretnih priporočil oz. določenih prostorskih izvedbenih pogojev

UREJANJE VODA

- Ni definiranih priobalnih območij, kmet. zemljišča so v vodotoku - to dovoljuje neustrezno rabo
- Neustrezni protipoplavni ukrepi in izsuševanje mokrišč
- Ni dovoljeno umeščanje prečnih objektov na vodotoke (prehod organizmov)

INFORMIRANOST

- Ažurna izmenjava informacij med strokami - okrepiti medresorsko sodelovanje na vseh treh ravneh
- Izboljšanje osveščenosti javnosti o smiselnosti in potrebi po omejitvah ali prepovedih določene rabe prostora na določenih območjih
- Okrepitev promocije in rabe javnih pregledovalnikov za rabo prostora (npr. za erozijo, plazove....), uspešnih pilotnih primerov in primerov samozaščite

DRUGO

- Iskanje dodatnih finančnih virov za preprečevanje in odpravo škode (sanacija gozdov, urejanje brežin, rezervni vodni viri...)

Katere ukrepe lahko Geopark predlaga, podpira in izvaja za zaščito kakovosti in količine pitne vode?

GOZD

- Spodbujanje sonaravne ureditve gozda
- Primerna ureditev in izvedba gozdnih vlak, da se ne poveča tveganje za vodne vire (npr. mikrobiološko onesnaženje v zajetju Šumec)

VODNI VIRI

- Okrepitev zavedanja o čezmejnih vodonosnikih
- Geopark Karavanke in Podzemlje Pece naj promovirata in sodelujeta pri izvajanju temeljnih hidrogeoloških raziskav v laboratoriju v naravi
- Opuščeni rudnik Mežica naj se uporablja kot laboratorij v naravi, poleg turističnega potenciala,

saj lahko pomaga pri poglobitvi razumevanja vodnega kroga v kraških sistemih, ima napredne sisteme spremljanje stanja ter služi kot vodni vir v primeru potrebe po dodatnih količinah

- Pospešitev sprejetja uredb VVO - zahtevati izvedbo obstoječih ukrepov NUV (Šumec oskrbuje Črno, Prevalje in Ravne, strokovne podlage so pripravljene že vrsto let, ni pa podatka, kdaj bodo v postopku priprave uredbe)
- Prenos informacij o konkretnih ukrepih za zaščito vodnih virov v lokalno okolje
- Spremljati ekološko stanje voda tudi za podzemne vode v NUV (sploh v kraških vodonosnikih)
- Poenotenje odškodnin za omejitve rabe prostora zaradi varovanja vodnih virov in njihovih zaledij med občinami
- Pospešiti iskanje rezervnih vodnih virov za zagotovitev stabilne vodooskrbe
- Spodbuja izmenjavo dobrih praks raziskav podzemne vode, npr. meritev izvirov Jamarskega društva Kamnik

INFORMIRANOST, PROMOCIJA

- Zbiranje in analizo interesov rabe prostora v Geoparku
- Prenos predlogov lokalnih deležnikov v javne obravnave Načrta upravljanja z vodami, poplavami ipd.
- Prenos informacij iz bilateralne SI-AT vodne komisije za Dravo lokalnim deležnikom
- Promoviranje varovanja podzemnih in površinskih voda ter slatin
- Promocija Kotuljske in drugih slatin in 'vodnih poti'

TURIZEM

- Spodbujanje ureditve infrastrukture za turizem (za komunalne odplake, smučišča...), povezovanje izkušenj s področja trajnostnih rešitev

Kaj je potrebno izboljšati za bolj uspešno sodelovanje med lokalnimi, nacionalnimi in čezmejnimi deležniki?

- Predstaviti in povezati deležnike, da se sploh poznajo
- Vzpostaviti stalnejše sodelovanje, da se obvešča o ažurnih vsebinah iz različnih strok in sproti rešuje izzive in težave
- Okrepiti kompetence lokalnih deležnikov
- Medresorsko sodelovanje (VVO, strategije) naj poteka ne le preko dokumentov in mnenj, ampak v delovnih skupinah
- Okrepiti interdisciplinarno povezovanje
- Okrepiti sodelovanje med občinami o vodnih virih
- Stalno ozaveščati javnost
- Obveščati lokalne deležnike o delovanju SI-AT komisije za Dravo in spodbujati sodelovanje z njimi oz prenos informacij
- Predstaviti projekt KaraWAT na SI-AT komisiji za Dravo
- Večkrat pohvaliti in izpostaviti dobro sodelovanje - kot primer navajamo ZRSVN Maribor, ki že vrsto let sodeluje z Geoparkom

3. ZAKLJUČKI

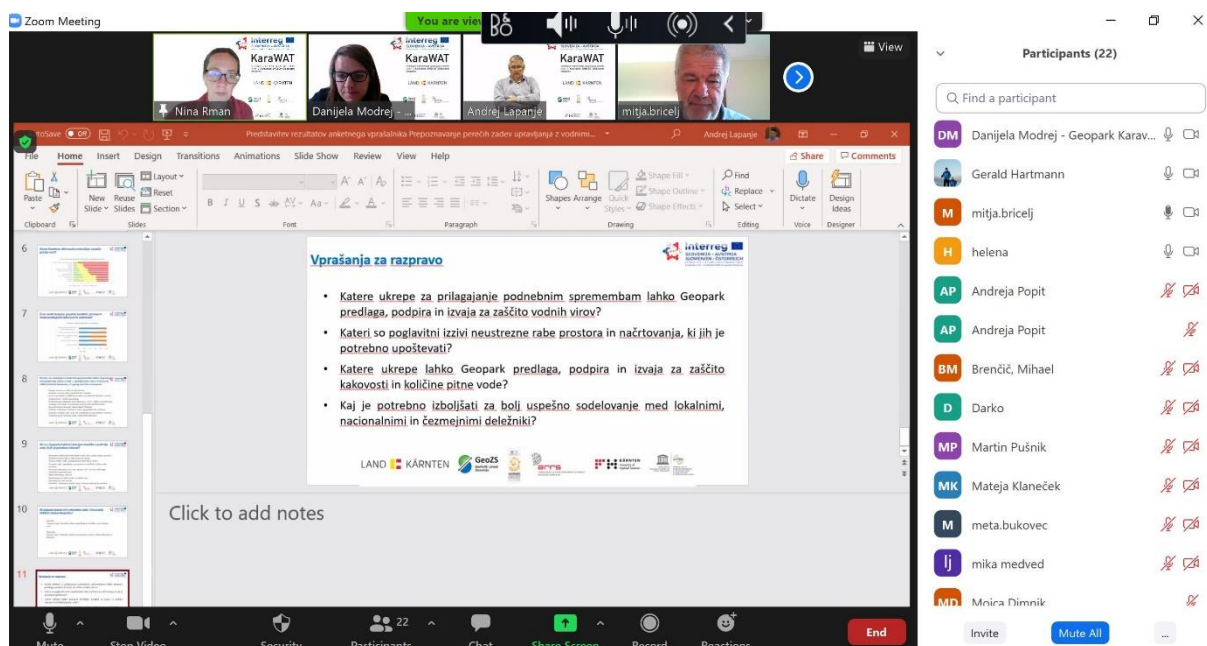
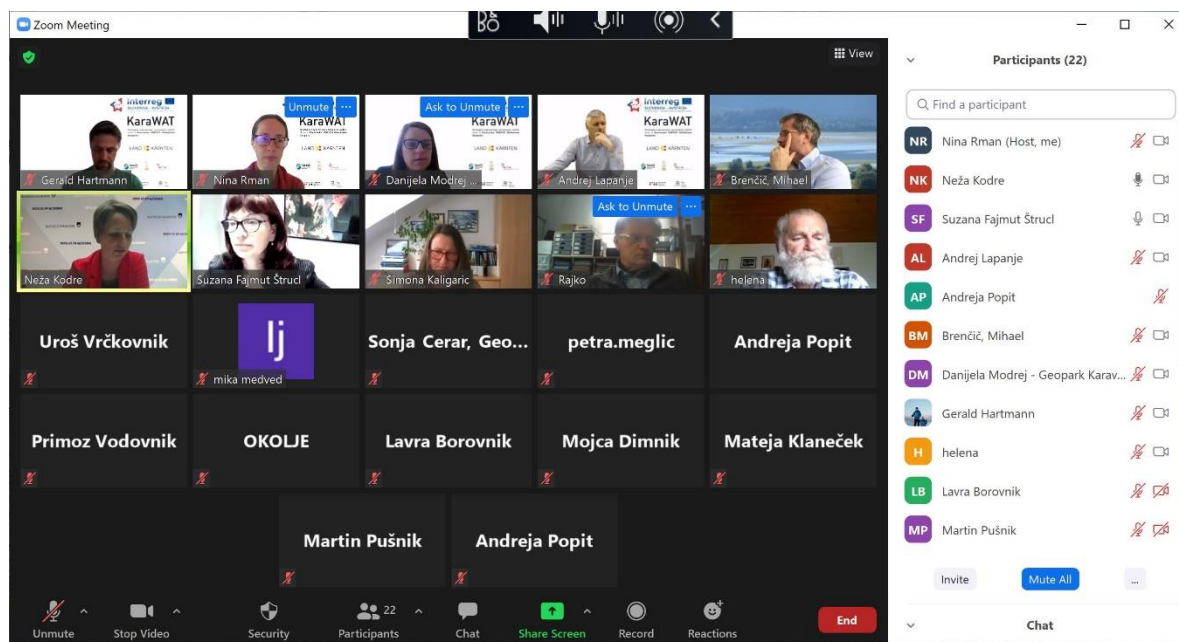
Na slovenski delavnici so bili izpostavljene predvsem težave z upravljanjem teles površinske vode (bočna erozija, mašenje strug z lesnimi ostanki, poplave) in gozda (razgolenost, gozdne vlake v zakedju vodnih virov), kar je vse odraz ekstremnih vremenskih pojavov (vetrolom, žledolom, neurja) povezanih s klimatskimi spremembami.

Pri zaščiti vodnih virov so deležniki opozarjali na počasno sprejemanje uredb o vodovarstvenih

območjih in pa neupoštevanje določb že sprejetih uredb. Deležnike skrbi predvsem kakovost podzemne in površinske vode, medtem ko jih spreminjanje količin (vodna bilanca) zaradi klimatskih sprememb ne skrbi toliko.

Vsi deležniki močno podpirajo cilje projekta KaraWAT in izmenjavo mnenj, izkušenj in informacij. Marsikateri izmed deležnikov pa je izpostavil potrebo po institucionalnem interdisciplinarnem sodelovanju pri reševanju odprtih problemov. Tu lahko kot povezovalac služi Geopark Karavanke.

4. UDELEŽENCI



5. PRILOGE

Predstavitve projekta KaraWAT (dr. Nina Rman)

Predstavitev Načrta upravljanja z vodami (Petra Meglič)

Predstavitev rezultatov anketnega vprašalnika (mag. Andrej Lapanje)